

MEDIJI O ZDRAVSTVU

sreda, 10. jul 2024.godine

RTS- Jedno Da za četiri života, zašto u Srbiji ima malo donora

N1- Stašević Karličić: Do kraja godine e-karton

POLITIKA- Da li novi test krvi može da predvidi „povratak“ raka dojke

Jedno Da za četiri života, zašto u Srbiji ima malo donora

U Srbiji je urađena prva transplantacija srca u ovoj godini. Intervenciju je uradio tim Klinike za kardiohirurgiju Kliničkog centra Srbije. Zahvaljujući jednom DA - spasena su četiri života, urađene su i transplantacije bubrega i jetre.

U našoj zemlji, na novi organ kao lek, čeka više od 2.000 ljudi. Mnogo je i onih koji nisu dočekali - Jer i dalje nema dovoljno tih neophodnih DA. Nedavno se još jedan mladi život ugasio, zato što nije stiglo važno, neophodno DA, da za jednog 21-godišnjeg mladića novo srce stigne na vreme. To je, kako kaže profesor Svetozar Putnik, nešto sa čim profesionalci nikada ne mogu da se pomire.

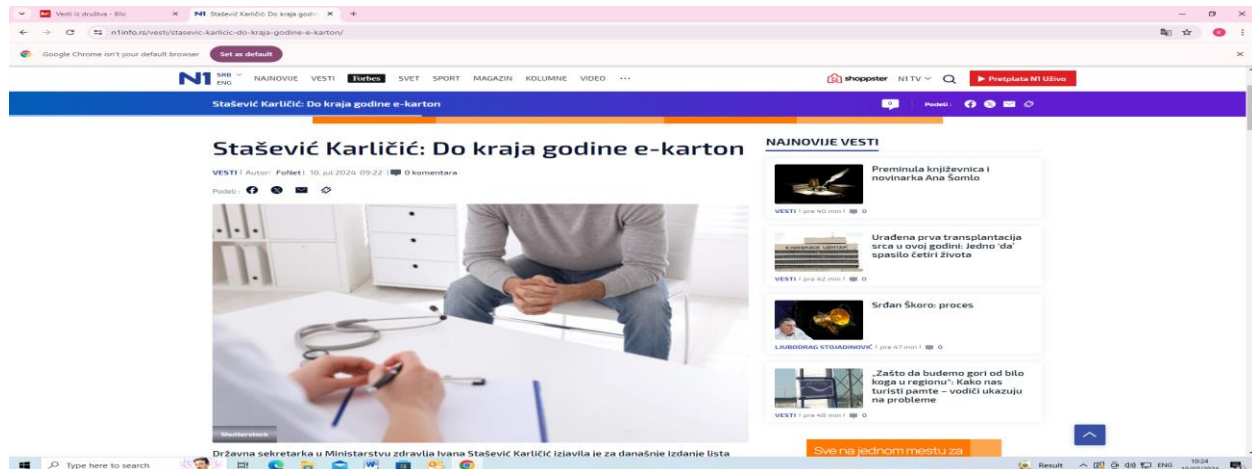
"Prošle godine smo uradili pet transplatacija srca, mi pokušavamo da zamenimo tu metodu ugradnjom veštačke pumpe ali to nije dugotrajno rešenje", kaže profesor Putnik.

Na transplataciju čeka između 50 i 60 ljudi, a stalno imamo priliv novih pacijenata koji ili čekaju u bolničkim uslovima na transplataciju, što znači da su životno ugroženi ili im se uradi neka procedura poput ugradnje veštačke pumpe pa čekaju na transplataciju u kućnim uslovima.

"To je bolest koja ne bira, od kardiomiopatije, koja pogađa sve uzraste, do srčanih zalizaka", navodi profesor Putnik.

Kaže da se već 11 godina Klinički centar bori da program transplatacije srca pokaže da možemo da postignemo iste rezultate kao i najbolji centri u svetu.

"To je standardni medicinski program koji se u svetu odvija punih 60 godina. Nama ne preostaje ništa drugo osim da se borimo za svaki život, i mi smo punih 11 godina pripralni za tu proceduru u svakom trenutku", naglasio je profesor Putnik.

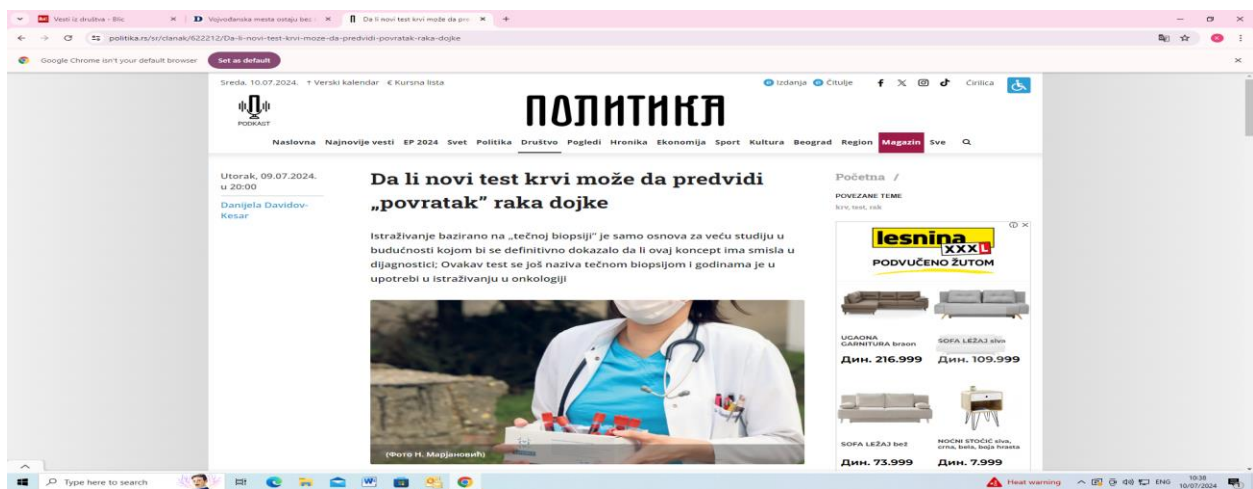
Stišević Karličić: Do kraja godine e-karton

Državna sekretarka u Ministarstvu zdravlja Ivana Stišević Karličić izjavila je za današnje izdanje lista "Politika" da će do kraja godine bii potpuno testiran i spreman softver za uvođenje e-kartona, zahvaljujući kojem će lekari brzo imati uvid u prethodno kretanje pacijenta kroz sistem.

„To će omogućiti veću efikasnost lekara, uz manje komplikovane procedure puke administracije i garantovanu bezbednost ličnih podataka“, rekla je Stišević Karličić.

Ona je rekla da se očekuje da do kraja 2025. godine zaživi sistem brzog i efikasnog realizovanja bolovanja na teritoriji Srbije i da ono sada postoji kao pilot-projekat u Domu zdravlja Voždovac.

ПОЛИТИКА

Da li novi test krvi može da predvidi „povratak” raka dojke

Istraživanje bazirano na „tečnoj biopsiji” je samo osnova za veću studiju u budućnosti kojom bi se definitivno dokazalo da li ovaj koncept ima smisla u dijagnostici; Ovakav test se još naziva tečnom biopsijom i godinama je u upotrebi u istraživanju u onkologiji

Stručnjaci Instituta za istraživanje kancera u Londonu osmislili su novi test krvi za koji smatraju da može da predvidi da li će se kod osobe koja je imala kancer dojke ova bolest ponovo vratiti.

Njihove tvrdnje su da novi ultrasetljivi test krvi zapravo može da predvidi da li će se rak dojke vratiti godinama pre nego što se bolest pokaže na snimcima. Istraživači ističu da se pokazalo da je test 100 odsto tačan u predviđanju kod kojih pacijenata će se kancer vratiti. Samo istraživanje u Velikoj Britaniji je još uvek u ranoj fazi, ali stručnjaci su ga nazvali neverovatno uzbudljivim.

Tim istraživača u Londonu sproveo je studiju na 78 pacijenata sa različitim tipovima ranog kancera dojke. Test krvi otkrio je kancer 15 meseci pre nego što su se simptomi pojavili ili se bolest pokazala tokom skeniranja, prema rezultatima predstavljenim na konferenciji Američkog društva za kliničku onkologiju u Čikagu.

Najraniji kancer otkriven je 41 mesec pre nego što je skeniranje potvrdilo dijagnozu.

Koliko je ovo istraživanje značajno?

Docent dr Marko Stojanović, klinički farmakolog sa Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, ističe za „Politiku” da se ovaj test bazira na detekciji cirkularne tumorske DNK, koje tumorske ćelije „oslobađaju” u cirkulaciju pacijentkinja.

– Ovakav test se još naziva tečnom biopsijom i nije prvi put da se koristi. Godinama je u upotrebi u istraživanju u onkologiji. Rezultati ove grupe iz „Tumora dojke”, sada Istraživačkog centra „Tobi

Robinson” u Londonu (koji je počeo sa radom 1999. godine) nisu dostupni široj javnosti. Oni su prezentovani samo na kongresu Američkog udruženja kliničkih onkologa u Čikagu 2. juna. Prednost ove metode je u tome što rano detektuje ponovnu pojavu karcinoma, mnogo pre nego što se on pojavi na skeneru, kada je prognoza za pacijentkinje lošija. Ranijom detekcijom ćemo moći i pre da počnemo terapiju, čime postizemo da se pacijentkinje leče u ranijoj fazi bolesti, a ne onda kada ona postane neizlečiva – ističe dr Stojanović.

Razlika između ove i prethodnih studija koje su koristile tečnu biopsiju ogleda se u tome što je sada sekvenciran ceo genom, kaže naš sagovornik. U prethodnim, sličnim studijama koje su takođe pokazale da je moguće detektovati karcinom mnogo ranije na ovaj način, korišćena je tehnika koja se bazira na sekvenciranju egzoma (protein-kodirajućih delova genoma).

– U ovoj studiji krv je pacijentkinjama vađena u nekoliko navrata nakon operacije i u svakom od tih trenutaka se mogla detektovati povećana koncentracija cirkularne DNK kod žena kod kojih je došlo do ponovne pojave karcinoma. Treba napomenuti da je ovo ipak retrospektivna studija organizovana u cilju potvrde koncepta. To znači da je ona samo osnova za veću prospektivnu studiju u budućnosti kojom će se definitivno dokazati da li ovaj koncept ima budućnost u dijagnostici ponovne pojave karcinoma. Takođe, u studiju je uključen relativno mali broj pacijentkinja, svega 78, od čega je cirkularna DNK otkrivena kod svega 11 pacijentkinja. Ovo definitivno nije dovoljno za donošenje konačnog zaključka, ali jeste za potvrdu koncepta. Ukoliko se u budućim istraživanjima potvrdi efikasnost iz ove studije, bićemo u prilici da detekcijom tumorskih rezidua (cirkularne DNK) oblikujemo terapiju ovih pacijentkinja. Rana detekcija, pre nego što se tumor raširi na druge organe, imperativ je i omogućuje da pravim pacijentima damo pravu terapiju u pravo vreme – smatra dr Stojanović.

Domina Spasić, predsednica Udruženja obolelih i lečenih od raka dojke „Budimo zajedno”, kaže za naš list da ako bi se ovo istraživanje definitivno dokazalo, to bilo značajno za pacijentkinje zbog mogućnosti da se unapred dođe do informacije.

– Ko tako nešto dokaže zaslužuje da dobije Nobelovu nagradu. To bi smanjilo i dužinu lečenja i zdravstvene troškove. Ali mislim da je ovaj uzorak koji je ispitivan jako mali da bi se to definitivno potvrdilo. Pacijentima ne treba davati lažnu nadu, jer neko pomisli da je to gotova stvar i ako ne bude, onda mogu da padnu u depresiju, što nije dobro. Zato mi smatramo validnim samo informacije koje zdravstveni sistem prihvati – naglasila je Spasićeva.

I Vesna Bondžić, iz Ženskog centra „Milica”, takođe je obazriva.

– Ovo još nije potvrđeno. Mislim da samo struka treba da kaže svoj stav, jer oni tačno znaju dokle su stigla ispitivanja. Pitanje je i da li je moguće da postoji 100 odsto tačnosti u testu – kaže Bondžićeva.

Još prošle godine „Independent” je objavio da postoji studija koja je dokazala da testom krvi može da se otkrije više od 50 različitih vrsta karcinoma, što je važno za ubrzanje dolaska do tačne dijagnoze. Tada je objavljeno da je u 85 odsto pozitivnih slučajeva test bio u stanju da odredi i prvobitno mesto raka. Test su testirali istraživači sa Univerziteta u Oksfordu za otkrivanje fragmentata DNK tumora u krvotoku.

Poznato je da neki tumori raka ispuštaju DNK u krv mnogo vremena pre nego što osoba oseća simptome. Međutim, tačnost testa je varirala u zavisnosti od stadijuma raka.

Kada je reč o raku dojke, u Srbiji je to najčešća vrsta tumora i vodeći uzrok smrti od malignih bolesti kod žena, a najčešće se otkriva u odmakloj fazi bolesti. Podaci Instituta za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut” pokazuju da se u Srbiji godišnje u proseku registruje 4.529 žena novoobolelih od raka dojke, a umre 1.730 žena.